

Az első néhány órát az íróasztalnál sírva töltötte. Azután fel-alá kezdett járkálni, és a könnyáztatta zsebkendővel törölni kezdte a bútorokról a port. Még később talált a sarokban egy vödröt meg egy szögbe akasztott kéztörölőt, és felmosta a padlót. Amikor mindezt elmesélte nekem, elszörnyedtem. *Hogyan takaríthattad ki ezeknek az órszobát?*, kérdeztem. Nem zavartatta magát, azt felelte, *valami munkát kerestem magamnak, hogy teljen az idő. És az iroda olyan mocskos volt. Még jó, hogy véletlenül férfizsebkendőt vittem magammal.*

Csak ekkor értettem meg: noha fokozta a megaláztatást, önként tette, és ezzel helyreállította a méltóságát a méltatlan helyzetben. Az egyik kollázsomban így kerestem erre szavakat:

*A rózsára gondoltam, a törhetetlen szárúra a szívben
a haszontalan lélekre olyan mint a szita
a főnök azonban azt kérdezte:
ki kerekedik felül
azt mondtam: aki menti a bőrét
azt kiabálta: a bőr csak
egy darab sértett batiszt
ész nélkül*

Bárcsak tudnék mondani egy mondatot mindenkinek, akiket a diktatúrákban nap mint nap, a mai napig megfosztanak a méltóságuktól – ha mást nem, egy olyan mondatot, amelyben benne van a zsebkendő szó. Ha mást nem, ezt a kérdést: VAN NÁLAD ZSEBKENDŐ?

Lehetséges-e, hogy a zsebkendőt firtató kérdés soha nem is a zsebkendőre vonatkozott, hanem az ember akut magányosságára?

Lackfi János

IZZÓ KORONG

Prodán Máriának

Szeretem nézni az embereket.
Ártatlan mulatság? Ki mondja?
Ha például vak lennék, hogy csinálnám?
Végigtapogatni minden érdekesnek
sejtett testet? Hogyan nyomoznám le
a levegőből kihasított, mozgó szobrokat?
Vagy megnyílna egy rezgő levegőtömbök
ütközéseiből, elegyedéséből álló új világ,

neszek, leheletek kódrendszere? De nem vagyok vak.
Látom belépni azt a hatvan körüli férfit,
arcán borosta, ha végigsimítanám,
szálkás deszka módjára horzsolná
tenyerem. De minek simítanám végig,
zsibbadok hirtelen belé, minek? S ki más
simítja, simítja bárki más? Ezt a deszkát
rég nem gyalulta női kéz, enyém se,
másé még kevésbé, most is csak tekintetem
tapintja rücskeit, ő meg minthogyha
nem is érezné érintésemet, láthatólag
közömbös neki mindez, báméskodó
turistanő nem túl odaadó tekintete.
Van elemibb az érintésnél. Ő most
a HAPPY HOURS filléres tál ételére
fókuszál, s bár tekintetével is kiélvezi
minden falatját, oly teljesen eszik
alighanem, akár egy vak (gondolom én,
ki nem vagyok vak), teste legparányibb
rostjaival próbálja magáévá tenni az étel
legparányibb rostjait. Összeolvadni,
teljesen hasonulni az ételhez, mely
mi magunk vagyunk, nem csak turista módján
átkelni rajta, hagyni, hadd keljen rajtunk át.
E kettős érintés azóta kiolthatatlan bennem,
szemhéjamat karistolja porszemcseként
bevésődött képe, s érzem belül,
ahogy az ételt érzi ott belül, majd bámulja
kiürült tányérja izzó korongját,
mint aki napba nézett s megvakult.

A MATEMATIKUS NYULAI

Torma Péternek

A végtelen oly képtelen,
Mint ékszíj, végét nem lelem,
Mint hulahoppot, pörgetem,
Mint porszemcséket, pergetem,
Mint szélben tollat, kergetem.
Véremben keringethetem,
Nyolcasként bárhogy fektetem,

A végtelen nem fekhelyem,
Nem kegyhelyem, nem nyughelyem.
Egyszerűen magas nekem:
Elillan, beint szemtelen.
Számolgathatom szüntelen,
Egy lépcsővel feljebb terem,
Széttart, mint táguló terem,
Agyfagyaló egy jégverem.
A plüssnyuszikat ha veszem,
A nyuszik száma végtelen,
Hát rámegy nyaram és telem,
Hogy megszámoljam rendesen,
S ha egy-egy számhoz rendelem,
S nem ugrál tovább kecsesen,
Ha marad engedelmesen,
Hosszú sorukat csak lesem.
S mindig szülhet a végtelen
Egy egész új és védtelen
Szörgombócot és épp nekem,
Szeme olyan, szája ilyen,
A füle egész másmilyen,
És szül majd ez is szüntelen,
Elszaporodnak itt nekem,
Úton-útfélen nyúl terem,
Minden bokorban nyúltetem,
Tele velük a tanterem,
Tele a személyes terem,
Na látod, ez a végtelen!

ZSEB-ISTEN

Lévai Halmarának

Kell valaki, akinek
kivalljam a titkot,
ami el nem mondható,
kikottyantom hipp-hopp!

Ő majd nem adja tovább,
ember benne bízhat,
kéjjel nem színezgeti,
pletykát sose hízlal.

Nem röhög hátam mögött,
és ki sem röhögtet,
nem bírál és nem ítél,
nem tekint kölyöknek.

„Segíts rajtam, Istenem!”
– vonítok bajomban.
Ez már azt jelentené,
végleg padlót fogtam?

Ha magamban sem hiszek,
rángok tehetetlen,
sok kacat közt meglelem
Istent a zsebemben?

Ki nincs, nem árthat nekem,
ezért bízom benne.
Kitaláltam, mégis van,
jobban, mintha lenne.

Both Balázs

CSÓK ISTVÁN: KERESZTAPA REGGELIJE

(1932 – Magyar Nemzeti Galéria)

keresztapámról ez maradt
ki negyven évig nagy lánggal égett
reggeli után a kertben pipázva
várja a bőséges ebédet

hamiskás mosoly az arcán
a holdszóke cselédlány talál
Kató pengeéles pillantást vált
hervadó keresztanyámmal

hogy úgy néz ki mint egy detektív
irigyeltem halálosan
listára került a házat lezárták
és ötvenegyben szívroham

DERKOVITS GYULA: DINNYEEVŐ

(1932 – Magántulajdon)

Lovat patkoltam, kertet ástam,
egy szelet dinnyéért majdnem öltem...
Aludtam a Lánchíd alatt januárban
a boldog békeidőkben.

Apám részeges, nagy bánatában
elkártyázta öt hold földem.
Vonat vitt oda, hol gázhalál van –
Félig hülyén, de hazajöttem.

Az ember úgy van Pesten, másik
fertályán a nyomornak,
mint aki valamire vár itt.

Naphosszat sütkérezik a lépcsőn, ásít,
s nézi, a dinnyehéjzöld csónak
hogyan úszik a fénylő szemhatárig.

VAJDA LAJOS: FELMUTATÓ IKONOS ÖNARCKÉP

(1936 – Kovács Gábor Művészeti Alapítvány)

az arc mögött mint lejárt óra
ott a másik arc ami fáj még
ne nézz rám büszke antik ikonra
már haza se találnék

nyughatatlan élő kísértet
forgok lobogó lepedőben
miféle túlvilági fények
sugarát lövi belém ennyi röntgen

ne nézz rám büszke antik ikonra
naponta kevesebb vagyok
arcom mögött mint lejárt óra
az élön átüt a halott